

Ewelina Zubala

Wydział Pedagogiczny

Uniwersytet Warszawski

Rola i zadania placówek wsparcia dziennego
w polskim systemie wsparcia dziecka i rodziny

STRESZCZENIE

Przedmiotem pracy jest funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego jako elementu systemu mającego na celu wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, rozumianego jako zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Praca sadzona jest w szerokim kontekście pedagogiki społecznej oraz polityki społecznej, rozumianej na potrzeby tej pracy, zgodnie z literaturą przedmiotu, jako szereg desygnatów, takich jak np. polityka zdrowotna, pomoc społeczna czy polityka rodzinna. Analizie poddano elementy polityki społecznej, dotyczące szeroko rozumianego wsparcia rodziny, występujące w 5 krajach reprezentujących opisane w literaturze przedmiotu modele teoretyczne polityk społecznych. Kolejną osią pracy jest pojęcie rodziny i jej przemiany, ze szczególnym uwzględnieniem jej roli w życiu dziecka oraz działania pomocowe, które od zawsze wiązały się ze wspieraniem rodziny.

Obowiązek organizacji wsparcia spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej jako element wdrażania krajowej polityki społecznej. Ustawodawca przewiduje różne formy realizacji tego wsparcia, w tym: wspieranie rodziny w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracę z rodziną czy pieczę zastępczą. Realizacja tych zadań powierzana jest m.in. podmiotom takim jak placówki wsparcia dziennego.

Podstawowym celem tej pracy jest zbadanie rzeczywistej roli i miejsca placówek wsparcia dziennego w systemie wsparcia dziecka i rodziny. Ze względu na to, praca zawiera

rys historyczny istnienia placówek oraz podstawowe założenia ich współczesnego funkcjonowania odnoszące się do przepisów prawa i innych dokumentów.

Za elementy badanego systemu przyjęto w tej pracy szkoły i ośrodki pomocy społecznej. Badaniem objęto także beneficjentów placówek – rodziców i opiekunów podopiecznych, których opinie wydają się być kluczowe dla określenia roli i miejsca placówek w systemie wsparcia.

Przedmiotem prowadzonych badań było przede wszystkim:

- poznanie zakresu i sposobu realizacji przez placówki zadań,
- poznanie relacji między placówkami a pozostałymi elementami systemu wsparcia dziecka i rodziny,
- poznanie opinii na temat działalności placówek.

Problematyka wyraża się w następujących pytaniach:

1. Jak funkcjonują warszawskie placówki wsparcia dziennego?

W każdym przypadku badane są takie elementy jak: charakterystyka odbiorców usług (beneficjentów), oferta, struktura i organizacja pracy placówki.

2. Jaka jest rzeczywista rola placówek wsparcia dziennego w systemie wspierania dziecka i rodziny?

Badaniu poddano zadania stawiane placówkom, ich miejsce w systemie, w relacji z innymi podmiotami edukacyjnymi i pomocowymi, a także w odniesieniu do obowiązujących regulacji prawnych i wytycznych m.st. Warszawy.

3. Jakie są opinie na temat działalności placówek wsparcia dziennego?

Analizowano opinie wszystkich grup badanych na temat realizacji zadań, roli i miejsca w systemie wsparcia dziecka i rodziny.

Badania swoim terenem objęły obszar m.st. Warszawy. W ramach badań posłużono się dyspozycjami na potrzeby wywiadów swobodnych przeprowadzanych z kierownikami placówek i rodzicami/opiekunami dzieci oraz kwestionariuszami ankiety wykorzystywanych w badanych szkołach i ośrodkach pomocy społecznej.

Wyniki badań są podzielone na 4 główne kategorie:

1. Rola i miejsce placówek wsparcia dziennego w systemie, w tym:
 - Misje i wizje placówek
 - Rodzaje i oferty placówek

- Finansowanie placówek
 - Kadra placówek
 - Beneficjenci placówek
2. Praca z rodziną, w tym:
 - Diagnoza
 - Komunikacja z rodzinami
 3. Współpraca z innymi podmiotami, w tym:
 - Współpraca z władzami lokalnymi
 - Współpraca ze szkołami
 - Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej
 - Współpraca z innymi placówkami wsparcia dziennego
 - Znaczenie współpracy międzyinstytucjonalnej
 4. Opinie na temat działania placówek

Ze względu na ogromną pracę wykonywaną przez sieć placówek w Polsce, a także zwiększające się zapotrzebowanie na różnorakie wspieranie rodzin przeżywających trudności, należy podjąć wszelkie możliwe działania, mające na celu zwiększenie skuteczności oddziaływań i roli placówek wsparcia dziennego. W związku z prezentowanym m.in. w raportach NIK czy PARPA deficytem placówek, należy dołożyć wszelkich starań, aby nie tylko zwiększyć ich liczbę, ale także umożliwić i adekwatnie wspierać ich rozwój. Ze względu na to, praca zawiera także szereg rekomendacji zaprezentowanych w podziale na 3 kategorie (poziom meta-, mezo- i mikro-systemu), które kierowane są do różnych podmiotów mających związek z placówkami, a także do nich samych.